

Wesoła - miejskie laboratorium transformacji energetycznej

O nas

Kolektyw Wesoła jest nieformalną grupą aktywistyczną powstałą w listopadzie ubiegłego roku w odpowiedzi na potrzebę reprezentowania głosu mieszkańców w konsultacjach społecznych na temat zagospodarowania terenów poszpitalnych w rejonie ul. Kopernika. Jako mieszkańcy i mieszkanki jesteśmy również żywo zainteresowani przekształcaniem miasta Kraków w taki sposób, aby było lepiej przygotowane na nadchodzące zmiany klimatyczne oraz aby zmniejszyć jego emisyjność.

Nasza dotychczasowa działalność skupia się na konkretnym obszarze: okolicach byłego Szpitala Uniwersyteckiego. Uważamy, że podczas transformacji energetycznej należy mieć na uwadze, iż każda dzielnica Krakowa ma swoje własne, niepowtarzalne cechy i warto każdą z nich traktować w szczególny sposób, nie wystarczy wymyślenie kilku ogólnomiejskich rozwiązań. Takie podejście pozwoli też na uwzględnienie szczegółów, które zostałyby pominięte przy zbyt "wysokopoziomowym" rozpatrywaniu strategii. Ponieważ zdajemy sobie sprawę, że miasto ma ograniczone moce przerobowe, uważamy, że najlepszym podejściem byłoby wzmocnienie komunikacji z takimi grupami jak nasza: środowiskami aktywistycznymi i organizacjami pozarządowymi, złożonymi z ludzi znających miasto od podszewki i będącymi w stanie zaproponować zmiany uwzględniające dobro mieszkańców oraz najlepsze dla poszczególnych rejonów Krakowa.

O Wesolej

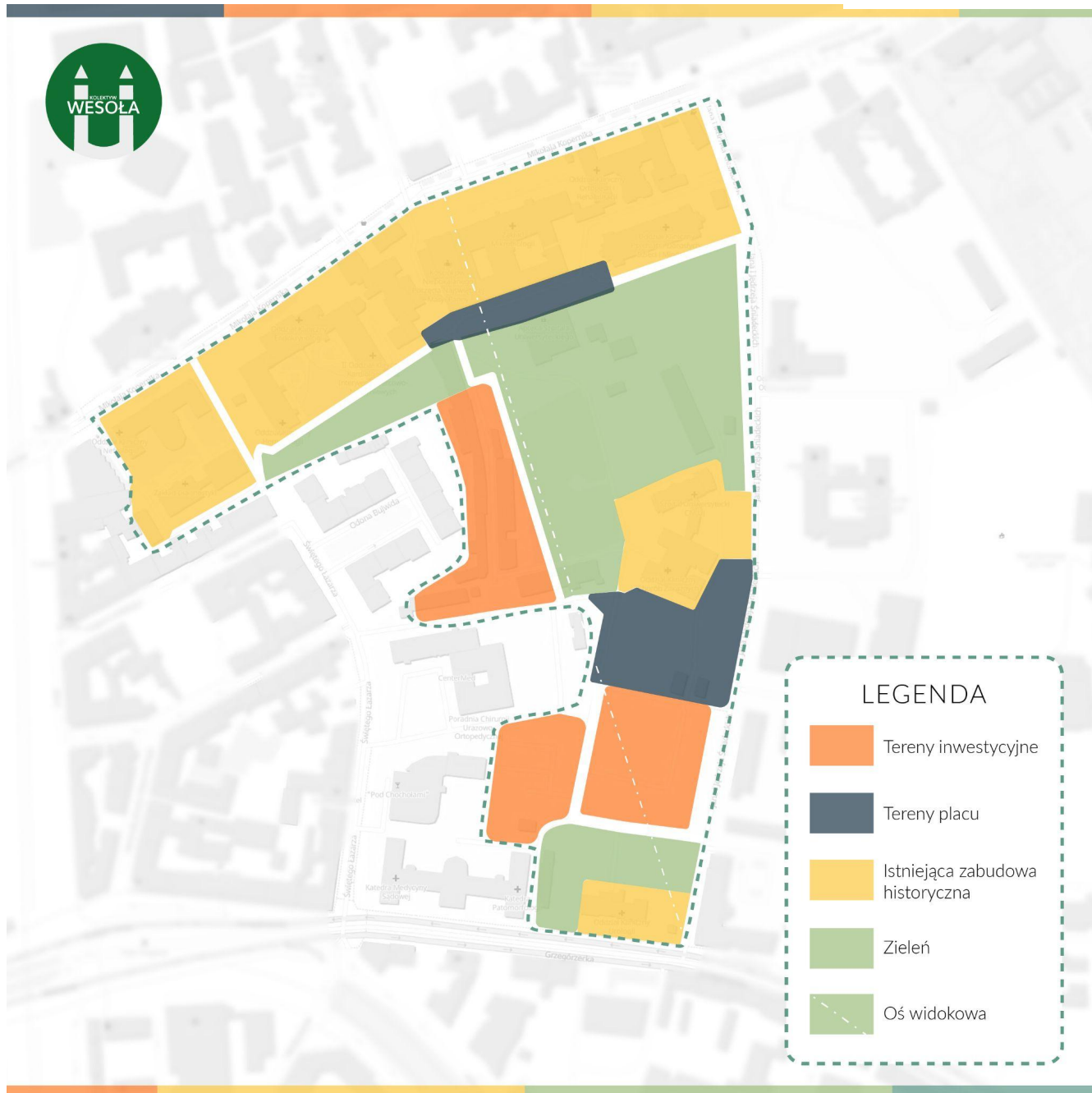
W 2019 roku Gmina Miejska Kraków zakupiła od Szpitala Uniwersyteckiego obszar o powierzchni 9,13 hektarów położony między ulicami: Kopernika, Śniadeckich i Grzegorzecą oraz znajdujące się na nim 17 budynków. Teren ten, zgodnie z historycznym podziałem administracyjnym nazywamy Wesolą. Zgodnie z umową miasto stopniowo obejmuje kolejne części kompleksu poszpitalnego, zakończenie tego procesu planowane jest na 31 grudnia 2023 roku.

Wesola jest miejscem szczególnym, gdyż stanowi duży obszar w ścisłym centrum miasta należący do Gminy Miejskiej Kraków. Można w nim wyróżnić trzy strefy: istniejącą zabudowę zabytkową, tereny zielone oraz tereny przeznaczone pod nowe inwestycje - budynki i place. Wewnętrzne zróżnicowanie daje możliwość zastosowania szerokiej palety działań dopasowanych do specyfiki poszczególnych stref, zaś własność miejska daje swobodę planowania nieograniczonego interesami podmiotów prywatnych. Adaptacja budynków zabytkowych, zagospodarowywanie terenów zieleni, nowe inwestycje powstające od podstaw - wszystko to czeka nas na Wesolej i chcielibyśmy, aby odbyło się w sposób odpowiadający na wyzwania zmian klimatycznych.

Kraków powinien stworzyć na tym obszarze poligon doświadczalny dla wprowadzania różnorodnych, korzystnych dla klimatu rozwiązań, które po przetestowaniu w praktyce będzie można przenosić i rozwijać na terenie całego miasta. Przyjęcie przez Panel Klimatyczny rekomendacji dotyczących Wesolej znacząco przybliżyłoby nas do realizacji tego celu.

źródło: <http://www.konsultacjewesola.pl/obszar/ul-kopernika-19/>

plan terenu zakupionego przez Kraków od Szpitala Uniwersyteckiego - rys. Piotr Mizgała

Nasze postulaty

W grudniu 2020 r. Kolektyw Wesoła opracował koncepcję zagospodarowania terenów poszpitalnych, która została złożona w ramach konsultacji społecznych organizowanych przez urząd miasta. Jednym z pięciu głównych postulatów, które sformułowaliśmy była “Bezkompromisowa dbałość o przyrodę i klimat”, poniżej przytaczamy odpowiedni fragment koncepcji:

Wesoła powinna być modelowym obszarem wdrażania rozwiązań sprzyjających adaptacji obszarów miejskich do zmian klimatu. Teren powinien stać się kuźnią ekologicznych pomysłów i laboratorium dla nowoczesnych rozwiązań. W szczególności należy:

- **chronić istniejącą zieleń** - nie dokonywać żadnych wycinek drzew oraz nie wprowadzać zabudowy kolidującej z zielenią;
- **maksymalnie wykorzystywać przestrzeń na zieleń** - w terenach nowej zabudowy założyć towarzyszące budynkom ogrody deszczowe i wertykalne oraz wykorzystać pod zieleń dachy;
- **wspierać bioróżnorodność** - poprzez dobór odpowiednich gatunków roślin, a także mikroinfrastrukturę taką jak „hotele dla owadów” czy domki dla jeży;
- **zrezygnować z pomysłu na ogrody renesansowe** - wprowadzanie nowej i przekształcanie istniejącej zieleni powinno odbywać się w zgodzie z zasadami błękitno-zielonej infrastruktury;
- **zbierać i ponownie wykorzystywać wodę** - wyposażenie budynków w systemy retencji deszczówki oraz odzyskiwania „szarej wody” pozwoli nie tylko na nawadnianie zieleni, ale również zmniejszenie ilości powstających ścieków;
- **dążyć do niezależności energetycznej** - nowe budynki powinny powstać w technologiach pasywnych, zaś w budynkach zabytkowych rozwiązania pasywne należy wprowadzać w ramach remontów i adaptacji;
- **stosować zasadę minimalizowania śladu węglowego i eliminacji plastiku** - budowa, remonty i wyposażenie budynków przy użyciu nowoczesnych i ekologicznych materiałów i technologii;
- **wprowadzić strefę zeroemisyjną** - zakaz wjazdu pojazdów z silnikami spalinowymi na teren Wesołej.

Zastosowane rozwiązania adaptacyjne powinna łączyć ścieżka dydaktyczna w przystępny sposób opisująca ich funkcje i sposób działania.”

Na bazie tych postulatów przygotowaliśmy **rekommendacje**, które przedstawiamy Państwu do przyjęcia w ramach Panelu Klimatycznego.

Rekomendacje na Krakowski Panel Klimatyczny

1. **Modernizacja zabytkowych budynków oraz tworzenie nowych zgodnie ze standardem budownictwa pasywnego:**

Należy przeprowadzić audyty energetyczne istniejących budynków, docieplić je oraz wziąć pod uwagę ich stan i architekturę pod kątem przyszłego przeznaczenia. Nowe budynki powinny być tworzone w technologiach pasywnych. Nabyte doświadczenia miasto będzie mogło wykorzystać w przyszłości.

2. **Włączenie Wesolej do projektu “Kwartał klimatyczny” lub objęcie jej analogicznym programem zeroemisyjnym:**

Naszym celem jest przekształcenie obszaru Wesolej w taki sposób, aby jak najwięcej spraw mieszkańcy mogli załatwić poruszając się na piechotę, a pozostałe przy skorzystaniu z komunikacji miejskiej. Uważamy, że planowanie miasta zapewniające mieszkańcom bliskość wszystkich niezbędnych usług to miasto wydajne energetycznie. Autobus jest mniej obciążający dla środowiska niż samochód, ale nogi czy rower są jeszcze lepsze.

3. **Uwzględnienie roli zieleni w redukcji zużycia energii:**

Chociaż mamy świadomość, że tereny zielone nie są przedmiotem niniejszego panelu, nie możemy pominąć ich roli w redukcji zużycia energii przez miasto. Zachowanie rozłożystych drzew w okolicach budynków prowadzi bezpośrednio do mniejszego zużycia prądu w upalne dni redukując potrzebę wykorzystania klimatyzacji. Zadaniem miasta powinno być nie tylko utrzymanie istniejącej roślinności, ale również wykorzystanie maksymalnej ilości przestrzeni na nową zielen, np. poprzez tworzenie ogrodów deszczowych i wertykalnych czy zazielenianie dachów.

4. **Wdrażanie działań pilotażowych i prototypowych na obszarze Wesolej:**

Chcielibyśmy aby Wesola była wizytówką transformacji do neutralności klimatycznej w Krakowie. Miejscem, w którym nowe rozwiązania są nie tylko testowane i rozwijane, ale również promowane i przybliżane szerszej publiczności. W ramach Panelu z pewnością pojawi się wiele propozycji działań, których realizację można by umiejscowić na terenie Wesolej. Gorąco Państwu namawiamy, by uwzględnić tę szansę w formułowaniu ostatecznego brzmienia rekomendacji.

Podsumowanie

Reasumując, w naszym stanowisku chcemy zwrócić uwagę na konieczność dopasowywania działań mających na celu osiągnięcie celów Panelu do poszczególnych dzielnic miasta, co można osiągnąć poprzez ścisłą współpracę z grupami aktywistów, mieszkańców oraz spółdzielniami mieszkaniowymi oraz zbieranie ich opinii przed podjęciem działań.

Poza tym, chcieliśmy zwrócić uwagę osób biorących udział w Panelu na wyjątkową szansę, jaką jest proces zagospodarowania obszaru Wesołej. Miasto może wdrożyć kompleksowe rozwiązania oraz przetestować nowe pomysły - również te zaproponowane w toku prac Panelu - na dużym obszarze miasta i w bliskim horyzoncie czasowym. Jest to okazja, z której należy skorzystać.